

A Rákóczi-szabadságharc (atlasz 19. old. B jelzésű térkép)

1. A szabadságharc előzményei

- török kiűzése → korlátlan Habsburg uralom (I. Lipót abszolútizmusa)
- nem állt vissza az ország területi egysége → Újszerzeményi Bizottság felállítása (visszafoglalt területek birtokjogának igazolása + 10 % fegyverváltság befizetése)
- elégedetlen magyar társadalom (növekvő jobbágyterhek, emelkedő árak) → 1697 – tiszaháti felkelés
- 1700: nemesi szervezkedés indult a Habsburgok ellen (levélváltás XIV. Lajos francia királlyal)
- 1701: a Borsiban született II. Rákóczi Ferencet (I. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona fia, Thököly Imre nevelt fia) a bécsújhelyi börtönbe zárták, ahonnan felesége megszöktette és Lengyelországba menekült.
kedvező körülmény: osztrákokat leköti a spanyol örökösödési háború

2. A kuruc állam kialakulása (1703-1705)

- 1703: II. Rákóczi Ferenc (Esze Tamás felkérésére) a felkelő tiszaháti parasztok élére állt, Brezánban kiadott kiáltványában harcba szólított mindenkit → kuruc sereg alakult
„Cum Deo pro patria et libertate!” = „Istennel a hazáért és szabadságért!”
- a kurucok elfoglalták a Tiszántúlt, a Duna-Tisza közét, majd a Felvidéket is.
- 1704: erdélyi országgyűlés – Rákóczi Erdély fejedelme lett
- 1705: szécsényi országgyűlés → Rákóczit Magyarország vezérlő fejedelmévé választották

3. A kuruc állam jellemzői

- rendi konföderáció: szövetség az osztrákok ellen
- teljhatalmú külpolitika, katonai ügyek és önálló pénzügyek
- a fejedelem mellett egy 24 tagból álló szenátus állt (élén: Bercsényi Miklós)
- ipartámogató gazdaságpolitika bevezetése
(rézpenz veretése (libertas), új típusú adórendszer → általános adózás)
- szabályozott jobbágycső, képviselt nemesi érdekek
- protestánsok szabad vallásgyakorlata, iskolák támogatása
- ütőképés kuruc hadsereg:
 - a, törökverő (de elbocsátott) végvári vitézek,
 - b, átpártolt császári tisztek (pl. Károlyi Sándor, Forgách Simon),
 - c, külhoni zsoldosok

4. Ónodtól a szatmári békéig

- 1707: egész Magyarország kuruc kézre került
 - a, vak Bottyán János elfoglalta a Dunántúlt,
 - b, Béri Balogh Ádám kölesdi diadala,
 - c, ónodi országgyűlés – a Habsburg-ház trónfosztása
„Eb ura fakó, mai naptól fogva a császár nem királyunk”
- 1708: trencsényi csatavesztés (bomlani kezdett az összefogás ereje)
Pálffy János tábornagy vezette császári győzelem
- sárospataki országgyűlés
 - a, örök szabadság azoknak a kuruc katonáknak, akik a háború végéig szolgálnak
 - b, kiéleződtek a jobbágycső és a nemesség ellentétei
- 1710: romhányi vereség (sorsdöntő csata)
„a portyázó hadviselés” kudarca, elmaradó külföldi segítség
(XIV. Lajos az 1714-ig tartó spanyol örökösödési háborúra koncentrált)
- 1711: majtényi fegyverletétel, szatmári béke (Károlyi-Pálffy)
 - a, az udvar biztosította a rendi jogokat
 - b, megmaradt Magyarország különállása
(Bercsényi Miklós száműzetésbe vonult, a fejedelem Rodostóba)